

İ Bilimsel Komisyon

Prof. Dr. Elif ŞEN

Prof. Dr. M. Şule AKÇAY

Prof. Dr. Nurdan KÖKTÜRK

KRONİK OBSTRÜKTİF AKCİĞER HASTALIĞI (KOAHA) 07

KOAH ve Komplikasyonları

KOAH akciğerin zararlı gaz ve partiküllere karşı anormal enflamatuvar yanıt sonucu ortaya çıkan; büyük oranda geri dönüşümsüz hava akımı kısıtlanması ile karakterize ilerleyici bir akciğer hastalığıdır. Ülkemizde yeni tanı konmuş hastaların büyük çoğunluğu ileri evrelerdeki hastalardır. Erken evre hastaların büyük bir çoğunluğunun tanı ve tedavi almadıkları bilinmektedir. Öte yandan erken evrede yakalanan hastalarda hastalığın ilerlemesine engel olacak girişimler yapıldığında mortalite ve morbiditenin belirgin azaltılabildiği bilinmektedir. Öte yandan hastalık ilerledikçe hastanın günlük aktiviteleri çabuk tükenme, bitkinlik, nefes darlığı ve uykusuzluk nedeniyle giderek kısıtlanır, ileri evrede oksijene ve yatağa bağımlı, bakıma muhtaç hale gelir. KOAH ülkemizde en çok öldüren 3. en çok sakat bırakan 6. hastalıktır. Hastalık ataklarla seyrederek ve ataklar ileri evrede sayıca ve şiddet olarak artar. Hastane yatışı gerektiren ataklar ölümlerin ve sağlıkla ilişkili ekonomik yükün başlıca sebebidir. Bu olaylar, hastanın ve yakınlarının sosyal yaşamlarını son derece olumsuz yönde etkiler. Klinik gözlemlerde hastaların yoğun depresyon ve anksiyete yaşadıkları, öz benlik saygılarını yitirdikleri gözlemlenmektedir. Bu nedenle KOAH ataklarında doğru tedavi ve yaklaşım hem ülkemizin kaynaklarını doğru kullanmak hem de hastaların en doğru tedaviyi almaları bakımından önemlidir.

Klinik Kalite Programında KOAH ile ilgili Hedefler

- KOAH'lı hasta takibinde en az olması gereken standart bakımı sağlamak
- Mortalite ve morbiditeyi azaltmak
- Komplikasyonları azaltmak
- Hasta yatışlarını azaltmak
- Maliyetleri azaltmak
- Hasta yaşam kalitesini artırmak
- KOAH'lı hasta sayısını kontrol altında tutmak

KOAH Standart ve İndikatörleri

KOAH hastalığı için toplam 3 standart ve 7 gösterge oluşturulmuştur. Standartlar klinik kalite açısından sağlık olgusunun takibinde ana hedefleri göstermektedirler. Standartların uygulanma düzeyini izleyebilmek amacı ile göstergeler belirlenmiştir. Göstergelerin takibinin tüm ülkede aynı dil ile yapılabilmesi ve iyileştirme faaliyetlerinin planlanabilmesi için her bir göstergeye yönelik hesaplama yöntemleri, veri kaynakları ve teknik notlar da hazırlanmıştır.

Hazırlanan standartlar ve göstergeler aşağıda sıralanmıştır:

KH.S1

KOAH tanısının doğru konulması için kanıta dayalı işlemlerin yapılması sağlanmalıdır.

KH. S1 Göstergeleri:

⇒ [KH.G1 KOAH tanısı alan hastalarda spirometri yapılma oranı](#)

KH.S2

KOAH tanısı alan hastalarda, doğru tedavinin belirlenmesi, düzenli izlenmesi ve komplikasyonların önlenmesi sağlanmalıdır.

KH.S2. Göstergeleri:

⇒ [KH.G2 KOAH tanısı alan hastalarda inhaler tedavi eğitimi verilme oranı](#)

⇒ [KH.G3 Inhaler steroid tedavisi alan KOAH tanılı hasta oranı](#)

⇒ [KH.G4 KOAH alevlenme tanısıyla yatışı yapılan hasta oranı](#)

⇒ [KH.G7 KOAH tanısı alan hastalardaki mortalite oranı](#)

KH.S3

KOAH alevlenme tanısı alan hastalarda alevlenmelerin önlenmesi, doğru tedavinin belirlenmesi ve izlenmesi sağlanmalıdır.

KH.S3. Göstergeleri:

⇒ [KH.G5 KOAH alevlenme tanısı alan ayaktan hasta oranı](#)

⇒ [KH.G6 KOAH akut alevlenme tanısı ile taburcu olduktan sonra 90 gün içinde aynı tanı ile tekrar yatışı yapılan hasta oranı](#)

KOAH Tanısı Alan Hastalarda Spirometri Yapılma Oranı

Gösterge Kodu	KH.G1.UBK
Tanım	KOAH tanısı alan hastalarda yılda en az bir defa spirometri yapılma oranını ifade etmektedir.
Standart	KOAH tanısının doğru konulması için kanıta dayalı işlemlerin yapılması sağlanmalıdır.
Hesaplama Yöntemi	İlgili dönemde; (KOAH tanısı alan ve yılda en az bir defa spirometri yapılan toplam tekil hasta sayısı / KOAH tanısı alan toplam tekil hasta sayısı) X 100
Veri Kaynağı	Pay: Hastanın son başvuru tarihinden itibaren (son başvuru tarihi dahil) geriye dönük bir yıl içinde aşağıdaki kodlarla Spirometri yapılan hasta sayısı * 701220 Solunum fonksiyon testleri Payda: * J44 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, diğer * J44.0 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, akut alt solunum yolu enfeksiyon ile * J44.1 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, akut alevlenmelerle, tanımlanmamış * J44.8 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, diğer, tanımlanmamış * J44.9 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, tanımlanmamış
Hedef Değer	≥ %80
Hedef Grup	18 yaş ve üstü hastalar
Hariç Tutulacaklar	

Teknik Notlar	Pay: Paydada yer alan hastalardan yılda en az bir defa spirometri SUT işlem kodunu alan tekil hasta sayısı İlgili dönemde hastanın aynı ana tanı ile birden fazla başvurusu varsa ilk başvuru tarihi esas alınarak tekilleştirilir. Bu başvuru tarihinden itibaren ileriye doğru bir yıl izlenir. Payda: Ölçüm yapılan ilgili dönemde KOAH ICD 10 tanı kodlarından herhangi birini ana tanı olarak alan toplam tekil hasta sayısı İlgili dönemde hastanın aynı ana tanı ile birden fazla başvurusu varsa ilk başvuru tarihi esas alınarak tekilleştirilir. Örnek: 15 Ocak tarihinde tanı alan hastalar bir sonraki yıl 15 Ocak tarihine kadar izlenecektir
Veri Analiz Periyodu	Yıllık
Sorumlular	SHGM SKAÇHDB, İl Klinik Kalite Birimi, Klinik Kalite İyileştirme Komitesi

KOAH Tanısı Alan Hastalarda İnhaler Tedavi Eğitimi Verilme Oranı

Gösterge Kodu	KH.G2.UB
Tanım	KOAH tanısı alan hastalarda yılda en az bir kez inhaler tedavi eğitimi verilme oranını ifade eder.
Standart	KOAH tanısı alan hastalarda, doğru tedavinin belirlenmesi, düzenli izlenmesi ve komplikasyonların önlenmesi sağlanmalıdır.
Hesaplama Yöntemi	İlgili dönemde; (Paydadaki hastalar içinde İnhaler tedavi eğitimi alan tekil hasta sayısı / KOAH tanısı alan tekil hasta sayısı) X 100
Veri Kaynağı	Pay: * 701.076 KOAH'lı hasta eğitimi * 701.077 İnhaler cihaz eğitimi Payda: * J44 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, diğer * J44.0 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, akut alt solunum yolu enfeksiyon ile * J44.1 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, akut alevlenmelerle, tanımlanmamış * J44.8 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, diğer, tanımlanmamış * J44.9 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, tanımlanmamış
Hedef Değer	≥ %80
Hedef Grup	18 yaş ve üstü hastalar
Hariç Tutulacaklar	

Teknik Notlar	Pay: Paydada yer alan hastalardan yılda en az bir defa İnhaler tedavi eğitimi SUT işlem kodunu alan tekil hasta sayısı İlgili dönemde hastanın aynı ana tanı ile birden fazla başvurusu varsa ilk başvuru tarihi esas alınarak tekilleştirilir. Bu başvuru tarihinden itibaren ileriye doğru bir yıl izlenir. Payda: Ölçüm yapılan ilgili dönemde KOAH ICD 10 tanı kodlarından herhangi birini ana tanı olarak alan toplam tekil hasta sayısı İlgili dönemde hastanın aynı ana tanı ile birden fazla başvurusu varsa ilk başvuru tarihi esas alınarak tekilleştirilir. Örnek: 15 Ocak tarihinde tanı alan hastalar bir sonraki yıl 15 Ocak tarihine kadar izlenecektir.
Veri Analiz Periyodu	Yıllık
Sorumlular	SHGM SKAÇHDB, İl Klinik Kalite Birimi

İnhaler Steroid Tedavisi Alan KOAİ Tanılı Hasta Oranı

Gösterge Kodu	KH.G3.UB
Tanım	İnhaler steroid tedavisi alan KOAH tanılı hastaların yüzde olarak oranını ifade etmektedir.
Standart	KOAH tanısı alan hastalarda, doğru tedavinin belirlenmesi, düzenli izlenmesi ve komplikasyonların önlenmesi sağlanmalıdır.
Hesaplama Yöntemi	İlgili dönemde; (Paydaki hastalar içinde inhaler steroid tedavi alan tekil hasta sayısı / KOAH tanısı alan tekil hasta sayısı) X 100
Veri Kaynağı	Pay: * R03BA Glukokortikoidler * R03AK06 Salmeterol Kombinasyonları * R03AK07 Formoterol Kombinasyonları Payda: * J44 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, diğer * J44.0 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, akut alt solunum yolu enfeksiyon ile * J44.1 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, akut alevlenmelerle, tanımlanmamış * J44.8 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, diğer, tanımlanmamış * J44.9 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, tanımlanmamış
Hedef Değer	≤ %30
Hedef Grup	18 yaş ve üstü hastalar
Hariç Tutulacaklar	

Teknik Notlar	Pay: Paydada yer alan hastalardan veri kaynağında bulunan ATC kodlu ilaçlardan herhangi birinin en az bir kere reçete edildiği tekil hasta sayısı Payda: Ölçüm yapılan ilgili dönemde KOAH ICD 10 tanı kodlarından herhangi birini ana tanı olarak alan toplam tekil hasta sayısı
Veri Analiz Periyodu	6 aylık, yıllık
Sorumlular	SHGM SKAÇHDB, İl Klinik Kalite Birimi

KOAH Alevlenme Tanısıyla Yatışı Yapılan Hasta Oranı

Gösterge Kodu	KH.G4.UB
Tanım	KOAH alevlenme nedeniyle hastaneye yatan tekil hasta oranını ifade etmektedir.
Standart	KOAH tanısı alan hastalarda alevlenmelerin önlenmesi, doğru tedavinin belirlenmesi ve izlenmesi sağlanmalıdır.
Hesaplama Yöntemi	İlgili dönemde; (Paydada yer alan hastalardan sistemik steroid ve/veya antibiyotik reçete edilerek yatan tekil hasta sayısı / KOAH tanısı alan ayaktan ve yatan toplam tekil hasta sayısı) X 100
Veri Kaynağı	Pay: ATC kodları: * H02AB Glukokortikoidler * J01A Tetrasiklinler * J01B Amfenikoller * J01C Penisilinler * J01D Diğer Beta-Laktam Antibakteriyeller * J01E Sülfonamidler ve Trimetoprim * J01F Makrolidler, Linkozamidler ve de Streptograminler * J01G Aminoglikozidler * J01M Kinolonlar * J01R Antibakteriyel Kombinasyonları * J01X Diğer Antibakteriyeller Payda: * J44 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, diğer * J44.0 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, akut alt solunum yolu enfeksiyon ile

Veri Kaynağı	* J44.1 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, akut alevlenmelerle, tanımlanmamış * J44.8 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, diğer, tanımlanmamış * J44.9 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, tanımlanmamış
Hedef Değer	≤ %40
Hedef Grup	18 yaş ve üstü hastalar
Hariç Tutulacaklar	
Teknik Notlar	Pay: Paydada yer alan hastalardan, hastaneye yatışı yapılan ve yatışı sırasında veri kaynağında yer alan ATC kodlu ilaçlardan herhangi biri reçete edilen tekil hasta sayısı Payda: Ölçüm yapılan ilgili dönemde KOAH ICD 10 kodlarından herhangi birini ana tanı olarak alan ayaktan ve yatan toplam tekil hasta sayısı
Veri Analiz Periyodu	6 aylık, yıllık
Sorumlular	SHGM SKAÇHDB, İl Klinik Kalite Birimi

KOAH Alevlenme Tanısı Alan Ayaktan Hasta Oranı

Gösterge Kodu	KH.G5.UB
Tanım	KOAH alevlenme nedeniyle hastaneye başvuran ayaktan tekil hasta oranını ifade etmektedir.
Standart	KOAH tanısı alan hastalarda alevlenmelerin önlenmesi, doğru tedavinin belirlenmesi ve izlenmesi sağlanmalıdır.
Hesaplama Yöntemi	İlgili dönemde; (Paydada yer alan hastalardan sistemik steroid ve/veya antibiyotik reçete edilen ayaktan tekil hasta sayısı / KOAH tanısı alan ayaktan ve yatan tekil hasta sayısı) X 100
Veri Kaynağı	Pay: ATC kodları: * H02AB Glukokortikoidler * J01A Tetrasiklinler * J01B Amfenikoller * J01C Penisilinler * J01D Diğer Beta-Laktam Antibakteriyeller * J01E Sülfonamidler ve Trimetoprim * J01F Makrolidler, Linkozamidler ve de Streptograminler * J01G Aminoglikozidler * J01M Kinolonlar * J01R Antibakteriyel Kombinasyonları * J01X Diğer Antibakteriyeller Payda: * J44 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, diğer

Veri Kaynağı	* J44.0 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, akut alt solunum yolu enfeksiyon ile * J44.1 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, akut alevlenmelerle, tanımlanmamış * J44.8 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, diğer, tanımlanmamış * J44.9 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, tanımlanmamış
Hedef Değer	≤ %50
Hedef Grup	18 yaş ve üstü hastalar
Hariç Tutulacaklar	
Teknik Notlar	Pay: Paydada yer alan hastalardan, hastaneye ayaktan başvuran ve aynı başvuruda veri kaynağında yer alan ATC kodlu ilaçlardan herhangi biri reçete edilen tekil hasta sayısı Payda: Ölçüm yapılan ilgili dönemde KOAH ICD 10 kodlarından herhangi birini ana tanı olarak alan ayaktan ve yatan toplam tekil hasta sayısı
Veri Analiz Periyodu	6 aylık, yıllık
Sorumlular	SHGM SKAÇHDB, İl Klinik Kalite Birimi

KOAH Akut Alevlenme Tanısı ile Taburcu Olduktan Sonra 90 Gün İçinde Aynı Tanı ile Tekrar Yatışı Yapılan Hasta Oranı

Gösterge Kodu	KH.G6.UBK
Tanım	KOAH akut alevlenme tanısı ile taburcu olduktan sonra 3 ay içinde aynı tanı ile tekrar yatışı yapılan hasta oranını ifade etmektedir.
Standart	KOAH tanısı alan hastalarda alevlenmelerin önlenmesi, doğru tedavinin belirlenmesi ve izlenmesi sağlanmalıdır.
Hesaplama Yöntemi	İlgili dönemde; (Paydada yer alan hastalar içinde taburculuk sonrası 90 gün içinde aynı ana tanı ile yatış yapılan tekil hasta sayısı /KOAH alevlenme nedeniyle yatışı yapılan tekil hasta sayısı) X 100
Veri Kaynağı	Pay: * J44 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, diğer * J44.0 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, akut alt solunum yolu enfeksiyon ile * J44.1 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, akut alevlenmelerle, tanımlanmamış * J44.8 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, diğer, tanımlanmamış * J44.9 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, tanımlanmamış ATC kodları: * H02AB Glukokortikoidler * J01A Tetrasiklinler * J01B Amfenikoller * J01C Penisilinler * J01D Diğer Beta-Laktam Antibakteriyeller * J01E Sülfonamidler ve Trimetoprim * J01F Makrolidler, Linkozamidler ve de Streptograminler * J01G Aminoglikozidler * J01M Kinolonlar * J01R Antibakteriyel Kombinasyonları * J01X Diğer Antibakteriyeller Payda: * J44 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, diğer * J44.0 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, akut alt solunum yolu enfeksiyon ile * J44.1 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, akut alevlenmelerle, tanımlanmamış * J44.8 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, diğer, tanımlanmamış

Veri Kaynağı	* J44.9 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, tanımlanmamış ATC kodları: * H02AB Glukokortikoidler * J01A Tetrasiklinler * J01B Amfenikoller * J01C Penisilinler * J01D Diğer Beta-Laktam Antibakteriyeller * J01E Sülfonamidler ve Trimetoprim * J01F Makrolidler, Linkozamidler ve de Streptograminler * J01G Aminoglikozidler * J01M Kinolonlar * J01R Antibakteriyel Kombinasyonları * J01X Diğer Antibakteriyeller
Hedef Değer	≤ %30
Hedef Grup	18 yaş ve üstü hastalar
Hariç Tutulacaklar	
Teknik Notlar	Pay: Paydada yer alan hastalardan, taburculuk sonrası 90 gün içinde aynı ICD 10 ana tanı kodunu alıp ATC kodlu ilaçlardan herhangi biri reçete edilerek yatışı yapılmış tekil hasta sayısı Örnek: 15 Mart tarihinde taburcu olan hastalar 13 Haziran tarihine kadar izlenmelidir. İlgili dönemde hastanın aynı ana tanı ile birden fazla başvurusu varsa paydada ilk başvuru tarihi esas alınarak tekilleştirilir. Pay hesaplaması için bu başvuru tarihinden itibaren ileriye doğru 90 gün izlenir. Payda: Ölçüm yapılan ilgili dönemde KOAH ICD 10 kodlarından herhangi birini ana tanısı ile taburcu edilen hastalardan yatış sırasında veri kaynağında tanımlı ATC kodları kullanılan tekil hasta sayısı İlgili dönemde hastanın aynı ana tanı ile birden fazla yatışı varsa ilk ilk yatışın taburcu tarihi esas alınarak tekilleştirilir.
Veri Analiz Periyodu	6 aylık, yıllık
Sorumlular	SHGM SKAÇHDB, İl Klinik Kalite Birimi, Klinik Kalite İyileştirme Komitesi

KOAH Tanısı Alan Hastalardaki Mortalite Oranı

Gösterge Kodu	KH.G7.UBK
Tanım	KOAH tanısı ile yatan hastalardaki mortalite oranını ifade etmektedir.
Standart	KOAH tanısı alan hastalarda, doğru tedavinin belirlenmesi, düzenli izlenmesi ve komplikasyonların önlenmesi sağlanmalıdır.
Hesaplama Yöntemi	İlgili dönemde; (Paydadaki hastalardan yatışı sırasında hastanede ölen hasta sayısı /KOAH tanısı ile hastanede yatan toplam tekil hasta sayısı) X 100
Veri Kaynağı	Pay: USS ölüm verileri Payda: * J44Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, diğer * J44.0 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, akut alt solunum yolu enfeksiyon ile * J44.1 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, akut alevlenmelerle, tanımlanmamış * J44.8 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, diğer, tanımlanmamış * J44.9 Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, tanımlanmamış
Hedef Değer	≤ %10
Hedef Grup	18 yaş ve üstü hastalar
Hariç Tutulacaklar	Travma ve Trafik kazası nedeni ile ölenler

Teknik Notlar	Pay: Paydada yer alan hastalardan yatışı sırasında hastanede ex olan hasta sayısı Payda: Ölçüm yapılan ilgili dönemde KOAH ICD 10 kodlarından herhangi birini ana tanı olarak alan toplam yatan tekil hasta sayısı Hastanın aynı dönemde birden fazla aynı tanı ile yatışı varsa son yatışı esas alınarak tekilleştirilir.
Veri Analiz Periyodu	6 aylık, yıllık
Sorumlular	SHGM SKAÇHDB, İl Klinik Kalite Birimi, Klinik Kalite İyileştirme Komitesi